

Tiden er inde?

Af: Jens Raahauge

Tiden er moden til at skabe en reform, der lykkes. Det står klart, hvorfor folkeskolereformen kuldsejlede, men her præsenteres de positive drivere, der kan bringe skolen fremad. Men står analysen af dårligdommene ikke stærkere end tanken om det, der kan lykkes?

Det er næppe gået nogens næse forbi, at resultaterne af den seneste folkeskolereform ikke står mål med beslutningstagernes forventninger. Nogle er noget kortere i spyttet og kalder ganske enkelt reformen for en katastrofe, mens andre søger at finde begrundelser for, at dette og hint ikke forløb planmæssigt. Men faktisk er det gået med denne store reform som med så mange andre i vores del af verden, at de er løbet af sporet. Derfor er det interessant, at en af de garvede aktører i skoleudviklingsverdenen, direktør i LearnLab Peter Ulholm, kommer med en analyse af tingenes tilstand og et bud på en vellykket skoleudvikling her til lands.

Peter Ulholm anskuer stoffet gennem et par briller, der har professor emeritus Michael Fullan fra Toronto som det ene glas og forskningsprofessor Andy Hargreaves fra Boston som det andet. Det er de samme to internationale kapaciteter, der på bogens indledningsflap giver Peter Ulholm rosende ord med på vejen. Og netop dette må få læseren til at skruet det skærpede blik på. Men selv med denne selvskabte skepsis må man lade forfatteren, at han leverer en skarp analyse ved hjælp af professor Fullans begreber om positive og negative drivere for skoleudvikling og forskeren Hargreaves tanker om den fjerde vej for udvikling. Ulholm får god bistand af finske Pasi Sahlberg til at komme rundt om det samlede analysestof.

Reformer vil ikke lykkes, hvis de bygger på regnskabspligt på skole- og elevniveau, kontrakter og detaljerede målbeskrivelser som styring, individuelt fokus på faglige præstationer og usammenhængende strategier. Derimod kan reformer lykkes, hvis der arbejdes ud fra en fælles vision, som alle tilslutter sig aktivt, kapacitet hos de berørte, fokus på sammenhæng mellem trivsel og

læring, samarbejde og fællesskab mellem skolen og lærere, rum til lokal udvikling, gennemgående systemtænkning og velovervejede gennemførelsesstrategi.

Ud fra disse drivere er det helt åbenlyst, at skolereformen var og er dømt til at kuldsejle. Derfor synes det interessant, hvad Ulholm kommer frem til, når han præsenterer en vej til skoleudvikling, der lykkes. Han oplister de positive drivere, der skal bringe udviklingen fremad: "Fælles projekt, der kan kommunikeres klart. Få brede overordnede mål. Brug af forsøg og forskning. Tilstrækkelige resurser".

Han slår fast, at skolen under coronanedlukningerne har gjort sig en mængde positive erfaringer, når der skulle navigeres i det ukendte. Der er handlet modigt. Der er gjort erfaringer og begået fejl. Tilsammen har det aftunget respekt. Og det momentum, der er skabt, må kunne udnyttes.

Skolens mange aktører må tale sammen for at opnå en fælles forståelse for det, skolen skal stå for. Der må skabes sammenhæng mellem ledelseskæderne, så der skabes mening og udvikles nye former for dialog. Der må etableres et fagsprog, der bygger på pædagogik og pædagogisk forskning. Og skolen må tillægges en autonomi, der får mening via en ledelse fra midten, hvor man i de forskellige lag interesserer sig for, hvad de, man arbejder sammen med, mener.

Ulholm finder, at tiden er moden til at etablere en ledelse fra midten med fokus på elevernes læring, trivsel og dannelse, på sammenhæng og fælles forståelse og udvikling af en samarbejdskultur med lærende fællesskaber, på sikring af faglig kapacitet, på differentieret støtte til skoler, på aktiv kommunikation opad, nedad og på tværs og endelig på en undersøgende og ydmyg tilgang til egen praksis.

Men ligesom de forbilleder, som Ulholm finder mest luftige i de handlingsorienterede beskrivelser, aner jeg samme svaghed hos ham selv. Hvad bygger han sin optimisme på? I et af bogens kapitler refererer han til interview med nogle af skolereformens centrale aktører, og alle forholder sig da kritisk til det skete, men de færreste ydmygt, snarere lidt selvbeskyttende. Således mener Christine Antorini, at meget ville have set anderledes ud, hvis timingen havde været bedre.

Men altså: Hvis man tænker på, at reformen bygger på alle Fullans negative drivere, så handler det om noget andet. Her er tidligere departementschef Jesper Fisker herligt kort i spyttet: "Vi troede rent faktisk, at når vi trykkede på kontakten på Frederiksholms Kanal, så blev lyset tændt ude på skolerne".

Ulholms ideer synes i bogen at konservere det hierarki og den læringsfilosofi, som er kommet ind i skolen. Hvorfor ikke for eksempel basere en ledelse fra midten på en styrkelse af alle de svageste led i kæden, så man i læget over forpligtes til at rådføre sig med dem, der er tættere på undervisningen? Hvorfor ikke give skolen reel autonomi frem for at være en trædesten på uddannelsesvejen? Hvorfor ikke tænke lidt frækt, når nu tiden er moden?

Fakta

Titel
Skolen i udvikling

Forfatter
Peter Ulholm

Pris
198,75

Sider
196

Forlag
Dafolo